

Sygn. akt VIII Pz 7/19

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy w G. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Grzegorz Tyrka

Sędziowie: SSO Teresa Kalinka

SSR(del.) Anna Capik-Pater

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2019 r. w G.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy Z. C. reprezentowanego przez opiekuna prawnego M. J.

przeciwko Spółce (...) Spółce Akcyjnej w B.

o świadczenie rekompensacyjne

na skutek zażalenia pozwanej

na pkt 3 wyroku Sądu Rejonowego w G.

z dnia 17 września 2018 r. sygn. akt VI P 188/18

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

SSO Teresa Kalinka SSO Grzegorz Tyrka SSR(del.) Anna Capik-Pater

Sędzia Przewodniczący Sędzia

UZASADNIENIE

Powód domagał się zasądzenia od pozwanej na swoją rzecz kwoty 10 000 zł tytułem rekompensaty w związku z utratą prawa do deputatu węglowego w rozumieniu ustawy z dnia 12 października 2017r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U. z 2017r., poz. 1971).

Powód jest osobą całkowicie ubezwłasnowolnioną, która posiada prawo do renty rodzinnej po zmarłym ojcu O. C.. O. C. był zatrudniony w zlikwidowanej kopalni węgla kamiennego.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 17 września 2018 roku Sąd Rejonowy w G. w pkt 1 oddalił powództwo, w pkt 2 przekazał do organu rentowego wnioszek powoda o wypłatę dodatku z tytułu prawa do bezpłatnego węgla w związku z likwidacją kopalni węgla kamiennego, a w pkt 3 odstąpił od obciążania powoda kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej.

Na uzasadnienie punktu 3 wyroku Sąd I instancji podał, że zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może w ogóle nie obciążać kosztami strony przegrywającej. Sąd I instancji podał, że powód był subiektywnie przekonany o zasadności swojego roszczenia, bowiem w mediach przekazywano informację, że rekompensata będzie przysługiwać wszystkim osobom, które utraciły prawo do deputatu węglowego. Sąd I instancji zwrócił uwagę na sytuację powoda, który jest osobą ubezwłasnowolnioną.

Pozwana wniosła zażalenie, w którym zaskarżyła postanowienie zawarte 2 pkt postanowienia. Pozwana zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, a to:

- art. 98 k.p.c. oraz art. 102 k.p.c. poprzez odstąpienie od obciążenia powoda kosztami postępowania, mimo przegrania przez powoda sprawy, a także pomimo niewystąpienia przesłanki szczególnie uzasadnionego przypadku pozwalająca na nieobciążanie strony przegrywającej kosztami procesu,

- § 2 pkt 4 w związku z § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1804) poprzez jego niezastosowanie.

Pozwana domagała się zmiany postanowienia w zaskarżonym zakresie poprzez zasądzenie od powoda na swoją rzecz kwoty 1 350 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania oraz zasądzenia od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

zażalenie pozwanej nie zasługuje na uwzględnienie.

Powód w niniejszej sprawie domagał się zasądzenia kwoty 10 000 zł z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla na podstawie ustawy z dnia 12 października 2017 roku o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla. Zaskarżoną decyzją pozwana odmówiła powodowi prawa do spornego świadczenia, wskazując w uzasadnieniu, że jest on osobą nieuprawnioną.

Ustawodawca w art. 2 ust. 1 lit. a i b w/w ustawy do osób uprawnionych do tego świadczenia zalicza m.in.

- emerytów mających ustalone prawo do emerytury i pobierających to świadczenie, uprawnionych w trakcie pobierania świadczenia z tytułu emerytury do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które utraciły moc obowiązującą przed dniem wejścia w życie ustawy, na skutek zawartych porozumień lub dokonanych wypowiedzeń,

- wdowy, wdowców i sieroty mających ustalone prawo do renty rodzinnej po osobie, o której mowa w lit. a;

Powód nie spełnia przesłanki art. 2 ust. 1 lit. a i b w/w ustawy. Sąd Rejonowy uznał, że świadczenie – deputat węglowy winien wypłacać organ rentowy, bowiem zmarły O. C. odszedł na emeryturę ze zlikwidowanej kopalni węgla kamiennego.

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Jedną z podstaw odstąpienia od obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej w oparciu o przepis art. 102 k.p.c. może stanowić słuszność żądań w chwili ich zgłoszenia. Wypełniając wniosek o świadczenie rekompensacyjne, powód miał do dyspozycji pismo jak wypełnić wniosek wraz z pełną, czytelną informacją, kto jest osobą uprawnioną. Również w zaskarżonej decyzji odmownej pozwana ponownie wskazała podstawy rozstrzygnięcia. Pozwana podała, że nie posiadał prawa do deputatu węglowego, przechodząc na świadczenie emerytalne.

Odstąpienie od obciążania strony przegrywającej sprawę kosztami procesu poniesionymi przez jej przeciwnika procesowego jest możliwe jedynie w wypadkach szczególnie uzasadnionych, tj. wówczas, gdy z uwagi na okoliczności

faktyczne konkretnej sprawy zastosowanie ogólnych zasad odpowiedzialności za wynik procesu byłoby sprzeczne z zasadą słuszności. Przyznanie przez ustawodawcę prawa do rekompensaty niektórym emerytom i rencistom nie przemawia za odstąpieniem osób nieuprawnionych od obciążania kosztami postępowania. Powództwo od samego początku było bezpodstawne i strona wnosząca pozew winna liczyć się z obowiązkiem poniesienia kosztów wywołanych swoim działaniem. Podstawą oceny, czy zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek może być zachowanie się strony w procesie, jak i jej sytuacja pozaprosesowa.

Regulacja zawarta w art. 102 k.p.c. stanowi odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik postępowania i jest zarazem podkreśleniem przez ustawodawcę przyjętej w Kodeksie postępowania cywilnego zasady słuszności przy orzekaniu o kosztach procesu. Stanowi ona pewnego rodzaju wentyl bezpieczeństwa dla podmiotów, które byłyby zobowiązane do zwrotu kosztów na zasadzie art. 98 k.p.c., jeżeli w szczególnie uzasadnionych wypadkach względy słuszności przemawiają za tym, aby takiej strony nie obciążać kosztami w całości lub w części (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2013 roku, w sprawie II CZ 154/12, opublikowane w L.).

Z brzmienia omawianego przepisu wynika, że sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej kosztami w ogóle. Uprawnienie sądu nie jest tu jednak dowolne, na co wskazuje przyjęte w tym przepisie sformułowanie „w wypadkach szczególnie uzasadnionych”. Użyte sformułowanie oznacza, że przy stosowaniu tej regulacji sąd nie może dokonywać wykładni rozszerzającej i sąd powinien, stosując ten przepis, mieć na uwadze konkretny stan faktyczny występujący w sprawie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 września 2013 roku, w sprawie I ACA 466/13; postanowienie Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 3 maja 2014 roku, w sprawie I ACz 294/14).

Kodeks nie precyzuje, jakie kryteria muszą być spełnione dla przyjęcia w danej sprawie, że zachodzą okoliczności objęte sformułowaniem „w wypadkach szczególnie uzasadnionych”. W orzecznictwie wskazuje się, że chodzi o takie sytuacje, które wskazują, że ponoszenie kosztów pozostawało w sprzeczności z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Przykładowo wskazuje się, że należą do nich okoliczności związane z przebiegiem sprawy – charakter zgłoszonego roszczenia, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia, przedawnienie roszczenia oraz leżące poza procesem – sytuacja majątkowa i życiowa strony. Ocena, czy takie wypadki wystąpiły w konkretnej sprawie, należy do sądu, który powinien dokonać jej w oparciu o całokształt okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad współżycia społecznego (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 roku, w sprawie V CZ 124/12, opublikowane w L.).

Powód wykazał, że znajduje się w trudnej sytuacji życiowej, bowiem jest osobą ubezwłasnowolnioną całkowicie. Powód był reprezentowany przez opiekuna prawnego, który nie posiada wiedzy prawniczej. Poniesienie przez powoda kosztów pozostaje w sprzeczności z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Powód posiada prawo do renty rodzinnej, ale dochód ten przeznacza na bieżące utrzymanie, w tym ponoszenie kosztów leczenia. Sąd I instancji prawidłowo zastosował art. 102 k.p.c.

Na mocy art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 385 k.p.c. zażalenie pozwanej należało oddalić.

SSO Teresa Kalinka SSO Grzegorz Tyrka SSR(del.) Anna Capik-Pater

Sędzia Przewodniczący Sędzia